

Náhrada škody

I v případě, že je závodní vozidlo použito k rychlostní zkoušce automobilové rallye, odpovídá jeho provozovatel za škodu způsobenou jeho provozem podle § 427 odst. 2 obč. zák., a tudíž i za nemajetkovou újmu způsobenou tímto provozem podle § 11 a § 13 obč. zák.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 25 Cdo 724/2019-227, ze dne 7.11.2019)

Nejvyšší soud rozhodl v právní věci žalobkyň: a) R. K., narozená XY, bytem XY, a b) E. K., narozená XY, bytem tamtéž, obě zastoupené JUDr. M.M., advokátem se sídlem M.S., proti žalovanému: R., IČO XY, se sídlem XY, zastoupený JUDr. F.S., advokátem se sídlem P., o náhradu nemajetkové újmy, vedené u Okresního soudu Plzeň-město pod sp. zn. 17 C 437/2015, o dovolání žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 17. 10. 2018, č. j. 18 Co 124/2018-177, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

Krajský soud v Plzni rozsudkem ze dne 17. 10. 2018, č. j. 18 Co 124/2018-177, potvrdil rozsudek Okresního soudu Plzeň-město ze dne 29. 3. 2018, č. j. 17 C 437/2015-125, jímž okresní soud žalovanému uložil zaplatit žalobkyni a) 240.000 Kč a žalobkyni b) 240.000 Kč. Krajský soud dále změnil výrok rozsudku okresního soudu o nákladech řízení a žalovanému uložil nahradit žalobkyním náklady odvolacího řízení.

Krajský soud vyšel ze zjištění, že dne 2. 9. 2012 při XY zahynul divák J. K., manžel žalobkyně a) a otec žalobkyně b), sražen závodním vozem, který při rychlostní zkoušce chybou řidiče vyjel ze závodní trati. Provozovatelem vozu byl žalovaný. Pořadatel závodu se při vytyčování trati a míst pro diváky nedopustil žádného pochybení a J. K. stál v místě určeném pro diváky. Mezi žalobkyněmi a J. K. bylo silné rodinné pouto, jeho smrt je hluboce zasáhla, způsobila zásadní změny v psychice obou žalobkyň a poznamenala negativně jejich další život. Pojišťovna pořadatele každé z žalobkyň uhradila 240.000 Kč na náhradu škody podle § 444 odst. 3 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku, účinného do 31. 12. 2013 (dále jen „obč. zák.“). Odvolací soud souhlasil s názorem okresního soudu, že při absenci kritérií zohledňujících konkrétní okolnosti případu nemuselo být jednorázové odškodnění v případě úmrtí podle § 444 odst. 3 obč. zák. vždy dostatečné, proto nebylo vyloučeno, aby se pozůstalí domáhali i další reálné satisfakce podle § 13 odst. 2 a 3 obč. zák. V dané věci odvolací soud shodně s okresním soudem uzavřel, že s ohledem na věk zemřelého i žalobkyň, na kvalitu jejich rodinných vztahů a na prokázaný velmi negativní dopad, který měla ztráta otce a manžela na další život obou žalobkyň, náleží žalobkyním právo na náhradu nemajetkové újmy podle § 13 obč. zák., a to v jimi požadovaných částkách 240.000 Kč pro každou z nich. Odvolací soud také shledal správným právní závěr okresního soudu, že automobil neztrácí charakter motorového vozidla ve smyslu § 427 obč. zák. jen tím, že je použit k závodu. Jeho provozovatel proto i při závodu odpovídá za škodu vzniklou zvláštní povahou provozu automobilu. Současně je třeba automobilovou rallye ve fázi rychlostní zkoušky pokládat za provoz zvlášť nebezpečný, proto za škody při něm vzniklé odpovídá i pořadatel rallye podle § 432 obč. zák. Odvolací soud na podporu své úvahy o odpovědnosti provozovatele vozu odkázal na znění § 7 odst. 1 písm. g) zákona č. [168/1999](#) Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, podle něhož pojistitel nehradí škodu způsobenou provozem vozidla při jeho účasti na organizovaném motoristickém závodu. Provozovatelé vozidel proto

uzavírají speciální pojistnou smlouvu pro pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla, a to pro užití vozidla jako vozidla závodního. Z těchto pojistek (takovou uzavřel i žalovaný) je hrazena škoda způsobená třetím osobám při závodech, kde není třeba dodržovat pravidla silničního provozu. Protože je podle § 427 obč. zák. dána odpovědnost žalovaného za škodu, stíhá jej podle ustálené judikatury vyšších soudů i odpovědnost za nemajetkovou újmu podle § 13 obč. zák. Odvolací soud proto potvrdil rozsudek, kterým okresní soud uložil žalovanému nahradit žalobkyním nemajetkovou újmu podle § 13 odst. 2 a 3 obč. zák.

Rozsudek odvolacího soudu napadl žalovaný dovoláním, jehož přípustnost dovozuje tím, že v judikatuře dosud nebyla vyřešena otázka možného souběhu odpovědnosti dvou subjektů za tutéž škodu, a to podle § 427 a podle § 432 obč. zák. Žalovaný zmínil rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 2. 2004, sp. zn. 25 Cdo 1923/2002, podle něhož řazení závodních vozů před startem není zvláště nebezpečným provozem. Z citovaného rozsudku se podle žalovaného podává vyloučení společné odpovědnosti pořadatele závodu a provozovatele závodního vozu, výslovně v něm však takový závěr uveden není. Žalovaný je přesvědčen, že za škodu vzniklou v průběhu rychlostní zkoušky automobilového závodu, která již nese znaky zvláště nebezpečného provozu, odpovídá jen jeho pořadatel. Účast závodních vozů v soutěži nelze mít za provozování dopravních prostředků ve smyslu § 427 obč. zák. Rychlostní zkouška při závodu slouží k maximálnímu využití motorického potenciálu závodního automobilu, vybočení vozu z dráhy při ní lze očekávat, proto nejde o běžné užití dopravního prostředku, ale o zvláště nebezpečný provoz. Pouze pořadatel závodu je tak odpovědný za případné škody, které při něm vzniknou. Žalovaný navrhl změnu napadeného rozsudku a zamítnutí žaloby.

Žalobkyně ve svém vyjádření souhlasily s vymezením právní otázky žalovaným, tedy zda odpovědnost jednoho subjektu za škodu podle § 432 obč. zák. vylučuje odpovědnost jiného subjektu (provozovatele podle § 427 obč. zák.) za tutéž škodu. Dovolání však pokládají za nedůvodné. Podle žalobkyně je v rozhodovací praxi soudů ustálen názor, že odpovědnost jednoho subjektu za škodu podle jedné odpovědnostní skutkové podstaty nevyklučuje odpovědnost jiného subjektu za tutéž škodu podle jiné skutkové podstaty. Je na poškozeném, vůči kterému z více odpovědných subjektů nárok uplatní. Stejná situace nastala i v tomto případě. Žalobkyně jsou přesvědčeny, že postavení žalovaného jako provozovatele vozu nepřechází po dobu rychlostní zkoušky na pořadatele závodu. Žalobkyně dále navrhy, aby dovolací soud přiznal žalobkyním právo na náhradu nákladů dovolacího řízení z tarifní hodnoty 240.000 Kč pro každou žalobkyni, a to podle § 8 vyhlášky č. [177/1996 Sb.](#), advokátního tarifu. Upozornily, že výrok o nákladech řízení odvolacího soudu napadly ústavní stížností, která byla usnesením Ústavního soudu ze dne 7. 2. 2019, sp. zn. III. ÚS 21/19, odmítnuta z důvodu zásady výjimečnosti zásahů Ústavního soudu do jurisdikce obecných soudů.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) shledal, že dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou - účastníkem řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), zastoupeným advokátem ve smyslu § 241 o. s. ř.

Dovolatelem formulovaná otázka vztahu odpovědnosti dvou subjektů za tutéž škodu podle § 432 a § 427 obč. zák. přípustnost dovolání nezakládá, neboť na této právní otázce napadené rozhodnutí není založeno. V této věci je žalovaným jen provozovatel vozidla a soudy obou stupňů žalobě vyhověly na základě závěru, že žalovaný jakožto provozovatel závodního vozu odpovídá za škodu, způsobenou provozem vozidla při rychlostní zkoušce Rallye podle § 427 obč. zák. Dovolatelem zmiňovaný rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 2. 2004, sp. zn. 25 Cdo1923/2002, byl vydán v řízení, v němž se poškozený domáhal náhrady škody proti pořadateli automobilového závodu a Nejvyšší soud v něm konstatoval jen tolik, že automobilový závod ve fázi řazení závodních vozů na start nevykazuje znaky provozu zvláště nebezpečného, aniž by se vyjadřoval ke vztahu mezi pořadatelem závodu a provozovatelem závodních vozů pro účely posouzení případné odpovědnosti za škodu vzniklou při závodu.

Dovolání je však přípustné podle § 237 o. s. ř. pro řešení otázky, zda provozovatel závodního motorového vozidla odpovídá podle § 427 obč. zák. za škodu vyvolanou zvláštní povahou tohoto provozu, neboť tato otázka nebyla dosud v judikatuře Nejvyššího soudu řešena a rozhodnutí obou soudů na této otázce závisí. Dovolání není důvodné.

Nesprávné právní posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.) může spočívat v tom, že odvolací soud věc posoudil podle nesprávného právního předpisu, nebo že správně použitý právní předpis nesprávně vyložil, případně jej na zjištěný skutkový stav věci nesprávně aplikoval.

Vzhledem k ustanovení § 3079 odst. 1 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku, účinného od 1. 1. 2014, se věc posuzuje podle dosavadních předpisů, tedy podle zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále opět jen „obč. zák.“), neboť jde o právní poměry vzniklé před 1. 1. 2014.

Podle § 427 odst. 1 obč. zák. fyzické a právnické osoby provozující dopravu odpovídají za škodu vyvolanou zvláštní povahou tohoto provozu. Podle odstavce 2 téhož ustanovení stejně odpovídá i jiný provozovatel motorového vozidla, motorového plavidla, jakož i provozovatel letadla.

Právní úprava odpovědnosti za škodu způsobenou v souvislosti s provozem strojů, jež jsou souhrnně nazývány dopravními prostředky, pro vznik odpovědnosti nevyžaduje porušení právní povinnosti, ale jen podmínku, aby škoda byla vyvolána zvláštní povahou provozu těchto zařízení. Jde o odpovědnost objektivní, které se odpovědná osoba nemůže zprostit tím, že prokáže nedostatek zavinění. Její odpovědnost může být vyloučena jen při splnění liberačních důvodů (§ 428 obč. zák.); zákon tím poskytuje zvýšenou ochranu poškozenému a reflektuje skutečnost, že dopravní prostředky představují více či méně složitá technická zařízení, s čímž jsou spojeny zvýšené nároky na jejich ovládání, pohybují se zpravidla vyšší rychlostí a vykazují proto zvýšené riziko vzniku škod pro přepravované osoby či pro okolí. Objektivní odpovědnost se spojuje právě s těmito projevy typickými pro provoz zařízení, zejména s jeho působením na okolí či dovnitř způsobem, který je výsledkem vlastností dopravního prostředku. Odpovědnost je pak vztažena nikoliv k osobě, která prostředek bezprostředně při vzniku škody ovládá (řídí), nýbrž k provozovateli, jímž je míněna osoba, která prostředek buď vlastní či má k němu taková práva a oprávnění, umožňující jí s ním disponovat tak, že jeho využívání má charakter určité organizované, zpravidla trvalejší činnosti. Nejde-li o subjekt, který poskytuje dopravní služby (§ 427 odst. 1 obč. zák.), nese takto vymezenou odpovědnost i jiný provozovatel motorového vozidla, motorového plavidla či letadla podle § 427 odst. 2 obč. zák. Tak byla např. Nejvyšším soudem shledána odpovědnost provozovatele ultralehkého letadla za škodu na zdraví vzniklou jeho havárií při vyhlídkovém letu (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2007, č. j. 25 Cdo 2053/2005). Za škodu vyvolanou zvláštní povahou provozu dopravního prostředku ostatně považuje soudní praxe i škodu na zdraví způsobenou nejen při samotném vyhlídkovém letu, nýbrž i v souvislosti s ním (viz rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 30. 11. 1976, sp. zn. 2 Cz 36/76, publikovaný pod č. 7/1979 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Obdobně řeší judikatura i provoz pracovních strojů, s nimiž se objektivní odpovědnost spojuje tehdy, jestliže se vlastní (motorickou) silou přemisťují z jednoho místa na druhé, zatímco na škody způsobené při výkonu činnosti, ke které pracovní stroj slouží, dopadá obecná odpovědnost podle § 420 obč. zák. (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2006, sp. zn. 25 Cdo 3125/2005). Též odpovědnost za škodu způsobenou motorickou silou traktoru použitého při vyprošťování zapadlého kombajnu na poli je posuzována podle § 427 obč. zák. (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 2. 2015, sp. zn. 25 Cdo 272/2013), podle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2017, sp. zn. 25 Cdo 3485/2016, dokonce i závada na elektroinstalaci automobilu zaparkovaného v garáži, která vedla ke vznícení vozu a následnému požáru objektu, zakládá objektivní odpovědnost provozovatele vozidla za škodu způsobenou zvláštní povahou provozu motorového vozidla podle § 427 obč. zák.

Podle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 29. 9. 2008, sp. zn. 30 Cdo 999/2007, k zásahu do práv na

ochranu osobnosti podle § 11 obč. zák. může dojít i v souvislosti s provozem dopravního prostředku. Odpovědnost za zásah do osobnosti fyzické osoby není odpovědností za zavinění, ale je odpovědností objektivní. Při existenci zásahu a jeho současném posouzení jako zásahu neoprávněného je tak třeba vymezit především odpovědný subjekt za tento zásah. Obdobně jako v případě úvahy, že za škodu způsobenou tímto provozem odpovídá provozovatel vozidla, je třeba vycházet z toho, že za nemajetkovou újmu způsobenou osobnosti fyzické osoby tímto provozem analogicky nutně odpovídá též tento provozovatel (dále srov. též např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2004, sp. zn. 30 Cdo 814/2003, uveřejněný v Souboru civilních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu pod číslem C 2827, ročník 2004, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11.12.2003, sp. zn. 30 Cdo 73/2003, a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31.1.2006, sp. zn. 30 Cdo 1627/2005).

V projednávané věci bylo zjištěno (skutková zjištění podle § 241a odst. 1 o. s. ř. dovolacímu přezkumu nepodléhají), že J. K. byl na místě vyhrazeném pro diváky automobilové rallye usmrčen závodním vozem, neboť řidič ztratil kontrolu nad vozem a ten opustil jízdní dráhu a vjel mezi diváky. Provozovatelem vozu byl žalovaný. Vůz sice v danou chvíli nesloužil k přepravě osob nebo zboží z místa na místo, ale k provozování motoristického sportu při automobilové soutěži, to však vůz nezbavovalo jeho povahy motorového vozidla, které je nadáno vlastnostmi, pro něž je jeho provoz pokládán zákonem za nebezpečný. Ze shora uvedeného přehledu rozhodnutí Nejvyššího soudu vyplývá, že zdaleka nikoli jen provoz motorového vozidla sloužícího k dopravě může vyvolat škodu, za kterou je objektivně odpovědný jeho provozovatel podle § 427 odst. 2 obč. zák. Toto ustanovení se vztahuje i na škodu vzniklou provozem pracovního stroje, pokud v danou chvíli převažuje jeho povaha motorového vozidla, a dokonce i na škodu vzniklou závadou motorového vozidla, které se v danou chvíli ani nepohybuje, ale projevila se jeho charakteristická vlastnost (možnost vznícení při závadě elektroinstalace). V případě vyhlídkového letu také nešlo primárně o dopravu osob z místa na místo, ale o atrakci, srovnatelnou svým účelem s účastí automobilu v silniční rallye. Ve všech těchto případech odpovídá objektivně za škodu provozovatel motorového vozidla, neboť škoda vznikla v důsledku provozu, při němž se projevily jeho charakteristické vlastnosti. V nyní posuzované věci došlo ke škodě v důsledku provozování motorového vozidla takovou rychlostí, která již vylučovala jeho plnou ovladatelnost. Neovladatelnost při vysoké rychlosti, neodpovídající jízdním podmínkám (např. profilu jízdní dráhy či stavu vozovky) je pro motorové vozidlo charakteristická. Proto i v případě, že je závodní vozidlo použito k rychlostní zkoušce automobilové rallye, odpovídá jeho provozovatel za škodu způsobenou jeho provozem podle § 427 odst. 2 obč. zák., a tudíž i za nemajetkovou újmu způsobenou tímto provozem podle § 11 a § 13 obč. zák.

Z uvedeného vyplývá, že napadené rozhodnutí je z pohledu uplatněného dovolacího důvodu správné, a Nejvyšší soud proto dovolání žalovaného podle § 243b odst. 2 o. s. ř. zamítl.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Určitost sankcionované povinnosti](#)
- [Pohledávka](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Dražba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Insolvenční řízení a náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společenství vlastníků jednotek](#)

- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zemědělská půda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o zápůjčce, insolvence](#)